

महाराष्ट्र राज्यातील सार्वजनिक बांधकाम
विभागाच्या अखत्यारीतील पुलांसाठी व
इमारतीसाठी पावसाळ्याच्या कालावधीत
आपत्ती व्यवस्थापकाची नेमणुक करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन.
सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
शासन परिपत्रक क्रमांक-संकीर्ण २०१६/प्र.क्र.३९२ /रस्ते-१.
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : २९ ऑगस्ट, २०१६.

प्रस्तावना :-

दि. २/८/२०१६ रोजी मध्य रात्री मुंबई गोवा राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६६ वरील महाड शहराजवळील सावित्री नदीवरील पुल अतिवृष्टीमुळे सावित्री नदीवर आलेल्या महापुरात वाहून गेला आहे. या दुर्घटनेमध्ये मोठया प्रमाणात जिवीत हानी झाली आहे. या दुर्घटनेमध्ये क्षतिग्रस्त झालेल्या पुलाचे आयुष्यमान संपलेले असून देखील पुलाचा वापर वाहतुकीसाठी करण्यात येत असल्याबाबत तसेच पुलाची नियतकालिक तपासणीही संबंधीत सा.बां. विभागाच्या क्षेत्रीय अधिका-यांनी काळजी पूर्वकरित्या केलेली होती का याबाबतही जनतेमध्ये व मिडीयामध्ये मोठया प्रमाणात चर्चा सुरू झाली आहे. या दुर्घटनाग्रस्त ठिकाणास मा. मुख्यमंत्री महाराष्ट्र राज्य यांनी दि. ३/८/२०१६ रोजी भेट दिली आहे. या भेटी दरम्यान मा. मुख्यमंत्री यांनी सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीत सर्व पुलांची तपासणी एक महिन्याच्या कालावधीत पूर्ण करून आवश्यकते प्रमाणे स्ट्रक्चरल ऑडीट करण्यात येईल. तसेच प्रस्तुत दुर्घटनेत क्षतिग्रस्त झालेल्या पुला संदर्भात सखोल चौकशी करण्यात येईल. असे आश्वासित केले आहे.

सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीतील पुल व इमारतीच्यासाठी पावसाळ्यात निर्माण होणा-या आपत्कालीन घटने संदर्भात त्वरीत माहिती प्राप्त होण्यासाठी तसेच तातडीने जिवितहानी व पुल व इमारतीची हानी टाळण्यासाठी कोणतीही आपत्कालीन व्यवस्था उपलब्ध नसल्याने अत्यंत त्रासाच्या परिस्थितीस सामोरे जावे लागते. यासाठी दि. ५/८/२०१६ रोजी प्रधान सचिव (सा.बां.) यांच्या अध्यक्षेतेखाली सर्व क्षेत्रीय मुख्य अभियंता यांची बैठक संपन्न झाली. या बैठकीमध्ये आपत्कालीन व्यवस्थे संदर्भात सविस्तर विचार विनिमय करण्यात आला. सा. बां. विभागाच्या अखत्यारीतील महत्वाच्या पुलांच्या व इमारतीच्यासाठी पावसाळ्याच्या कालावधीत सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या वतीने एखाद्या आपत्ती व्यवस्थापकाची नेमणुक करणे आवश्यक असल्याचे निष्पन्न झाले. या आपत्ती व्यवस्थापकामुळे पुल व इमारतीच्या संदर्भात येणा-या संकटाची पुर्व सुचना मिळून आपत्ती व्यवस्थापका मार्फत याबाबतची माहिती संबंधीत वरिष्ठ अधिका-यांना प्राप्त होऊन तसेच रस्त्यावरील वाहतुक करणा-या वाहनांना व इमारतीमधील रहीवाशांना येणा-या आपत्तीची माहिती देऊन जिवित हानी मोठया प्रमाणात टाळता येणे शक्य होईल. या संदर्भाने निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. शासन आता या संदर्भात पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय.

सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीतील काही महत्वाच्या पुल व इमारतीच्या आपत्ती व्यवस्थापनासाठी पावसाळी कालावधीत आपत्ती व्यवस्थापक उपलब्ध करून देण्यात यावा. यासाठी खालील सुचनांचे पालन करून कार्यवाही करण्यात यावी.

१. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीतील सर्व क्षेत्रीय मुख्य अभियंता यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील काही निवडक महत्वाच्या पुल व इमारतीसाठी आपत्ती व्यवस्थापकांची सुविधा पावसाळ्याच्या कालावधीत उपलब्ध करून देण्याबाबत निर्णय घ्यावा. हा निर्णय घेतांना जी बांधकामे पावसाळ्यात क्षतिग्रस्त होण्याची शक्यता असेल अशा ठिकाणीच व्यवस्थापकांची नेमणुक करण्यात यावी.
२. आपत्ती व्यवस्थापक २४ तास नेमुन दिलेल्या बांधकामाच्या ठिकाणी उपस्थित राहिल. याची काळजी घेण्यात यावी. यासाठी एका बांधकामासाठी आठ तासांच्या पाळीमध्ये आपत्ती व्यवस्थापक नेमण्यात यावेत. या व्यवस्थापकांना कंत्राटी पध्दतीने नेमण्यात यावे. व्यवस्थापकांची नेमणुक करतांना पारदर्शी पध्दतीने व शासनाच्या नियमांचे पालन करण्याची काळजी घेण्यात यावी.
३. आपत्ती व्यवस्थापकांना योग्य प्रशिक्षण व त्यांनी करावयाच्या कामाकाजाबाबत स्पष्ट सुचना देण्यात याव्यात. नेमुन दिलेले बांधकामाच्या ठिकाणी हजर राहुन या बांधकामावर देखरेख ठेवण्यात यावी. काही आकस्मिक आपत्ती येत असल्यास पुलावरील वाहतुक बंद करून इमारतीमधील रहिवाशांना या संदर्भात सुचना देऊन सतर्क राहण्याबाबत संबंधीत व्यवस्थापकांनी सुचना द्याव्यात. या बाबीं बाबत सविस्तर माहिती सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या वरिष्ठ अधिका-यांना व स्थानिक प्रशासनाला देण्याबाबतही आवश्यक कार्यवाही व्यवस्थापकांनी करावी.
४. आपत्ती व्यवस्थापकांना कामकाजासाठी आवश्यक सामुग्री उदा. सिग्नल्स, दिवे, लाल झेंडे व इतर व्यवस्था उपलब्ध करून देण्यात यावी. संबंधीत कर्मचारी व स्थापत्य अभियंत्रिकी सहायक यांनी दैनंदिन कामांची नोंदवही ठेवावी व त्यात पर्जन्यमानाची दैनंदिन नोंद, पूरपातळीची दैनंदिन नोंद ठेवावी. पूर मोठ्या प्रमाणात आल्यास अथवा पुलास व इमारतीला तडे जात असल्याचे निर्दर्शनास आल्यास याबाबत माहिती सचिवांपर्यंत द्यावी. जिल्हाधिकारी व जिल्हा पोलीस अधिक्षक यांना तात्काळ कळविण्यात यावे. यासाठी त्यांचेकडे मोबाईल, दुरध्वनी शासनामार्फत उपलब्ध करून द्यावेत.
५. आपत्ती व्यवस्थापकांसाठी येणारा खर्च प्रादेशिक विभागासाठी उपलब्ध असलेल्या रस्ते दुरुस्ती व देखभालीच्या निधीमधून अथवा प्रादेशिक विभागाच्या अंतर्गत प्रगती पथावर असलेल्या मोठ्या कामांसाठी उपलब्ध असलेल्या आकस्मिक खर्चाच्या निधीमधून करण्यात यावा. यासाठी सर्व अधिकार मुख्य अभियंता यांना प्रदान करण्यात येत आहेत.
६. आपत्ती व्यवस्थापकाची नेमणुक ही पुर्णपणे कंत्राटी पध्दतीवरच असेल.

७. वरील प्रमाणे व्यवस्था करुनही महाड येथील सावित्री पूला सारखी दुर्घटना घडल्यास संबंधीत पर्यवेक्षीय अधिकारी व्यक्तीशः जबाबदार राहतील.

उपरोक्त सुचनाप्रमाणे कार्यवाही करण्याबाबत सर्व क्षेत्रिय अधिका-यांनी दक्ष रहावे. यामध्ये कुचराई करणा-या अधिका-याविरुद्ध योग्य ती प्रशासकीय कारवाई करण्यात येईल याची नोंद घेण्यात यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६०८२९१३०३०९१३१८ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(प्रकाश इंगोले)

अधिक्षक अभियंता तथा उप सचिव

प्रत,

- १) सर्व मुख्य अभियंता, सार्वजनिक प्रादेशिक विभाग,
- २) सर्व अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ,
- ३) सर्व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग/जिल्हा परिषद विभाग.
- ४) सर्व तांत्रिक अधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.